

Forslag/emner til Budget 2023 til drøftelse i Udvalg for Regional Udvikling

Dato 24-06-2022

1-21-78-1-22

Side 1

I dette notat findes en uddybning af emner til drøftelse i udvalg for regional udvikling i forbindelse med de stående udvalgs drøftelser af Budget 2023 i august 2022.

Følgende 3 emner er beskrevet i notatet:

- a) Økonomiske Udfordringer i den kollektive trafik
- b) Implementering af indtægtsfordelingsmodel hos Midttrafik
- c) Styrket regional indsats på områderne for grøn omstilling, bæredygtighed og klima

a) Økonomiske Udfordringer i den kollektive trafik

Eftervirkningerne af COVID-19 pandemien og brændstofprisernes himmelflugt, som startede i efteråret 2021, har ramt den kollektive trafik hårdt. Midttrafik vurderer, at der vil være en passagernedgang i 2023 på 7,5% i forhold til 2019 og brændstofpriserne er steget med ca. 12% i forhold til budget 2022.

Økonomiaftalen for 2023 indeholder ikke kompensation for langtidseffekter af COVID-19 eller fuld kompensation for stigende brændstofpriser i 2023. Som en del af økonomiaftalen, er der aftalt fornyede forhandlinger primo september 2022 mellem Regeringen, KL og Danske Regioner med henblik på at drøfte udfordringerne i den kollektive trafik efter COVID-19.

Den regionale kollektive trafik udfordres af en "ny normal" efter COVID-19. Konsekvensen af ændrede rejsemønstre under pandemien, øget udbredelse af hjemmearbejde, virtuelle møder mv. kan reducere transportbehovet. Det skaber usikkerhed om i hvilken grad, at indtægterne vender tilbage til niveauet før COVID-19.

De stigende udgifter til brug af bil, kan omvendt have en positiv

effekt på passagergrundlaget, idet det kan være billigere at benytte kollektiv trafik frem for bilen. Der er behov for at sætte fokus på at informere om tilbuddet med henblik på at skabe flere passagerindtægter og på den måde udfordre den "nye normal". Det kan f.eks. gøres ved at informere om de forskellige billettyper samt ved at fremhæve den bæredygtige omstilling af den kollektiv trafik, hvor regionen i 2023 har omstillet omkring 1/3 af de regionale busser til bæredygtige drivmidler.

Regionen planlægger at søge EU-midler sammen med andre partnere med henblik på at igangsætte initiativer, der kan skabe et større passagergrundlag i den kollektive trafik. Tilbringertrafik som f.eks. samkørsel og mulighed for at få cykel og løbehjul med i den kollektive trafik skal gøre det attraktivt at anvende den kollektive trafik, ligesom der skal ses på komfort, prisstruktur m.m. for at flere ser den kollektive trafik som et attraktivt alternativ til bilen.

Omstilling til bæredygtig kollektiv trafik

Regionsrådet indgik i 2020 en klimasamarbejdsaftale med regeringen. Det fremgår af aftalen, at den kollektive trafik inden 2030 skal være CO2 neutral.

Erfaringerne fra de seneste udbud viser, at effektivisering af rutenettet minimerer merudgiften til den bæredygtige omstilling. Det er desuden vigtigt, at der er fokus på at sikre flere passagerer i den kollektive trafik for at sikre budgetoverholdelse.

Udgiftspres mellem ramme til bestillerbidrag og Midttrafiks foreløbige budget

Midttrafiks udkast til budget 2023 indeholder merudgifter på cirka 50,0 mio. kr. ud over den ramme, der er til rådighed i regionens bestillerbidrag. Beløbene er for nuværende forbundet med stor usikkerhed.

Derudover skal der indarbejdes en negativ ramme på 13,8 mio. kr. som Midttrafik i forhold til styringsmodellen skal finde effektiviseringer for jf. tidligere aftaler.

b) Implementering af indtægtsfordelingsmodel hos Midttrafik

Midttrafiks repræsentantskab har i 2021 vedtaget en ny databaseret indtægtsfordelingsmodel, der betyder en ændret indtægtsfordeling mellem region og kommuner. Sammenlignet med tidligere omfordeler den nye indtægtsfordelingsmodel bl.a. til regionens fordel. Den nye indtægtsfordelingsmodel betyder således, at regionens udgifter til bestillerbidraget reduceres.

Indfasningen af modellen begyndte i 2022, hvor 50 % af gevinsten svarende til 9,2 mio. kr. blev implementeret. I 2023 står regionen til at realisere de næste 25 % svarende til en merindtægt på 5 mio. kr.

Hvis den samlede økonomi på området tillader det kunne midlerne i 2023-2025 fordeles med 4,3 mio. kr. i en pulje inden for kollektiv trafik til senere udmøntning, når Midttrafiks budget 2023 forelægges. De resterende 0,7 mio. kr. pr. år i 2023-2025 kunne indarbejdes til finansiering af et årsværk med henblik på at styrke regionens arbejde med at se den kollektive trafik og mobilitet på en ny måde.

I perioden 2023-2025 kunne midlerne fordeles med 4,3 mio. kr. i en pulje inden for kollektiv trafik til senere udmøntning, når Midttrafiks budget 2023 forelægges og 0,7 mio. kr. til finansiering af en stilling.

Stillingen indebærer et årsværk med henblik på at styrke regionens arbejde med at se den kollektive trafik og mobilitet på en ny måde. Det indebærer bl.a. at indtænke sammenhængen mellem forskellige transportformer f.eks. samkørsel i bil, cykel, løbehjul mv. med den kollektive trafik. Der er et behov for sammen med kommunerne og trafikskabet at gå fra traditionel kollektiv trafik med faste ruteplaner til at se på mere fleksible løsninger. Der gennemføres på baggrund heraf analyser og forsøg som kan vise nye løsninger for de midler, som kommuner og region prioriterer til kollektiv trafik. EU og staten har afsat puljer, som regionen skal søge at få andel af. Midlerne anvendes på den baggrund til en 3-årig ansættelse til at styrke indsatsen og indarbejdes på bevillingen 'planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter'.

En endelig aftale om udmøntning sker i forbindelse med budgetforliget.

c) Styrket regional indsats på områderne for grøn omstilling, bæredygtighed og klima

Fra budget 2023 og frem, er der på Regional Udvikling frigjort 3,0 mio. kr. som følge af at en opgave vedr. tværgående bæredygtighed, der tidligere var fuldt finansieret af Regional Udvikling nu finansieres ved fordelingsnøglen til fælles formål og administration. De 3,0 mio. kr. var øremærket til implementering af regionens bæredygtighedsstrategi og det foreslås at midlerne bibeholdes inden for grøn omstilling, bæredygtighed og klima.

Hvis den samlede økonomi på området tillader det kunne midlerne anvendes til:

- 2 årsværk til at styrke analysearbejdet inden for bæredygtighedsområdet, hvoraf den ene stilling konverteres i 2025 til at understøtte regionens arbejde på energiområdet.
- 1 årsværk, der i samarbejde med eksterne aktører skal sikre, at regionens bæredygtighedsindsats tænkes tæt sammen med regionens øvrige arbejde inden for bæredygtighedsområdet.
- 2 midlertidige stillinger i 2023 og 2024 mhp. at udarbejde en ansøgning til EU Life programmet, der skal fortsætte med at udbygge regionens stærke profil inden for klimaindsatsen. Herefter fra 2025 og frem indarbejdes 1,0 mio. kr. under 'Regionale Udviklingsaktiviteter'.

En endelig aftale om udmøntning sker i forbindelse med budgetforliget.